

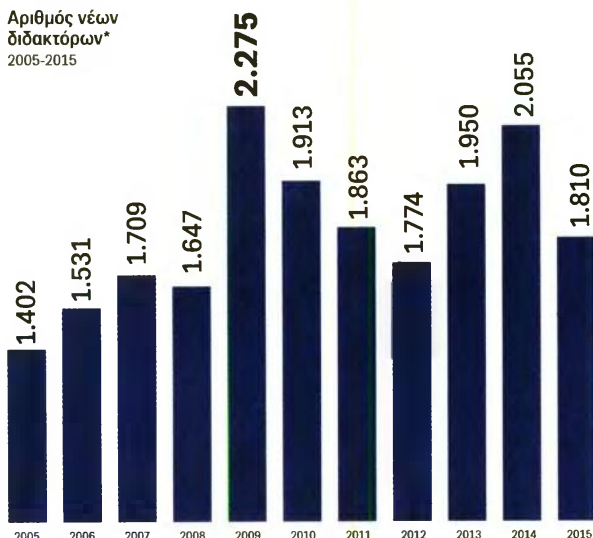

Κοινωνία

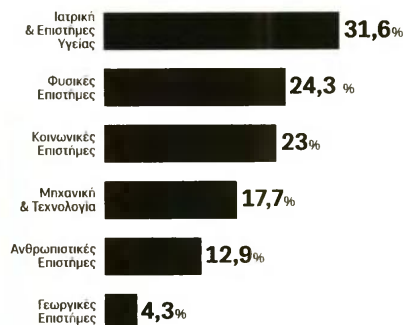
Κατανομή νέων διδασκόντων ανά Πανεπιστήμιο % 2015

ΕΚΠΑ	28
ΑΠΘ	18
ΕΜΠ	7,5
ΠΑΝ. ΠΑΤΡΩΝ	6,9
ΠΑΝ. ΚΡΗΤΗΣ	6,4
ΠΑΝ. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	6,1
ΠΑΝ. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	5,7
ΔΠΘ	3,8
ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝ.	3,1
ΠΑΝ. ΑΙΓΑΙΟΥ	2,6
ΠΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	2
ΓΠΑ	1,6
ΟΠΑ	1,6
ΠΑΝ. ΠΕΙΡΑΙΩΣ	1,5
ΠΑΝ. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	1,4
ΠΟΛ. ΚΡΗΤΗΣ	1,2
ΙΟΝΙΟ ΠΑΝ.	0,9
ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝ.	0,8
ΠΑΝ. ΔΥΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	0,7
ΕΑΠ	0,4

Αριθμός νέων διδασκόντων* 2005-2015

Κατανομή νέων διδασκόντων ανά επιστημονικό πεδίο % 2015

*Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών

Πηγή: ΕΚΤ

ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΔΙΕΞΟΔΟΣ ΣΤΙΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Οι νέοι κάνουν επάγγελμα... το διδακτορικό

Η κρίση σπρώχνει ολοένα και περισσότερους Έλληνες να συνεχίζουν τη φοίτηση σε ανώτατο επίπεδο, είτε για να βρουν δουλειά στο πανεπιστήμιο είτε για να ενισχύσουν το βιογραφικό τους.

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΜΑΣΤΟΡΑ
nmastoras@ethnos.gr

ΣΑΝ... ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ φαίνεται πως βλέπουν πλέον τα διδακτορικά οι νέοι, καθώς γιγαντώνεται κάθε χρόνο και περισσότερο η λεγόμενη «Τεταρτοβάθμια Εκπαίδευση» στην Ελλάδα, δηλαδή οι φοιτητές που προχωρούν σε μεταπτυχιακές και διδακτορικές σπουδές!

Προφανής αιτία της εξέλιξης είναι η οικονομική κρίση, η οποία από το 2009 και μετά δημιουργεί το φαινόμενο παράδοξο γεγονός ολοένα και περισσότεροι νέοι να συνεχίζουν τις σπουδές τους σε μεταπτυχιακό επίπεδο παρά τα υψηλά διδάκτρα πολλών εξ αυτών των προγραμμάτων σπουδών, καθώς τα «χαριτά» τους θεωρούνται βαριά – και βοηθούν στην εξεύρεση εργασίας. Πολλοί είναι οι νέοι που κυνηγούν υποτροφίες (σχεδόν τρεις στους δέκα υποψήφιοι διδάκτορες σπουδάζουν με υποτροφία) για τις ανώτατες αυτές σπουδές, ενώ η κατοχή μεταπτυ-

χιακού ή διδακτορικού σημαίνει υψηλότερο και μεγαλύτερο μισθό.

Μάλιστα τα τελευταία χρόνια γιγαντώνονται και τα διδακτορικά, καθώς ολοένα και περισσότεροι νέοι επιστήμονες και ερευνητές επιχειρούν να βρουν εργασιακή διέξοδο μέσα στα ίδια τα πανεπιστήμια, είτε να αποκτήσουν όσο το δυνατόν περισσότερα προσόντα για την εργασία. Η εποχή που οι διδακτορικές σπουδές είχαν στόχο την πρωτότυπη ερευνητική εργασία και την προαγωγή της επιστήμης αποτελεί παρελθόν. Η νέα εποχή θέλει αυτές τις υψηλότερου επιπέδου σπουδές να έχουν παράλληλο στόχο την επαγγελματική αποκατάσταση του επιστήμονα.

Ενδεικτικό είναι ότι ενώ το 2004-05 ο αριθμός των μεταπτυχιακών φοιτητών ήταν περίπου 22.000 και των διδακτορικών 16.000, δηλαδή συνολικά 38.000 νέοι παρέμειναν για σπουδές μετά το πρώτο πτυχίο, μέσα σε μια δεκαετία (τελευταία στοιχεία του 2015) οι μεν μεταπτυχιακοί ξεπέρασαν τους 37.000, οι δε διδακτορικοί το εντυπωσιακό νούμερο των 23.000 και συνολικά ξεπέρασαν τους 60.000

– κι αυτό χωρίς να συμπεριλάβουμε όσους κάνουν μεταπτυχιακά ή εκπονήνουν διδακτορικά στο εξωτερικό!

Γιατί αυτά; Για τους μεταπτυχιακούς μελέτες του Ευρωπαϊκού Κέντρου για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop) που αφορούν στη ζήτηση δεξιοτήτων στην Ελλάδα προβλέπουν ότι η ζήτηση για υψηλής ειδίκευσης εργαζόμενους θα αυξηθεί τα επόμενα έτη. Έτσι η ανάγκη απόκτησης μεταπτυχιακού θα βοηθήσει κάποιον που θα βγει τα επόμενα χρόνια στην ελληνική αγορά εργασίας.

Αλλά τα διδακτορικά; Όλοι αυτοί οι άνθρωποι θέλουν αν γίνουν πανεπιστημιακοί και ερευνητές. Ίσως όχι όλοι, όμως σίγουρα πολλοί καθώς είναι μια καλή «απάντηση» στην κρίση! Σύμφωνα με μελέτη του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ), ενώ το 2004 οι διδάκτορες που κατέθεσαν τη διατριβή τους στο Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών (ΕΑΔΔ) ήταν 1.402, τη χρονιά που ξέσπασε η κρίση (2009) έφτασαν τους 2.275! Να σημειώσουμε εδώ ότι με 40.000 διδακτορικές διατριβές, οι περισσότερες από τις οποίες διατίθενται ηλεκτρονικά, το ΕΑΔΔ (www.didaktorika.gr) αποτελεί ένα μοναδικό απόθεμα της ελληνικής επιστημονικής παραγωγής και γνώσης, με την ερευνητική δραστηριότητα αιχμής.

ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το 2015, λοιπόν, αναγορεύθηκαν 1.810 νέοι διδάκτορες από ελληνικά ΑΕΙ. Οι περισσότεροι απέκτησαν τον προηγούμενο ακαδημαϊκό τίτλο σπουδών τους (πτυχίο ή μεταπτυχιακό) στην Ελλάδα (86%), ενώ αρκετοί (14%) επέστρεψαν έπειτα από σπουδές στο Ηνωμένο Βασίλειο, την Ιταλία και τις ΗΠΑ. Για τους διδάκτορες οι οποίοι διέμεναν στο εξωτερικό κατά τη διάρκεια των διδακτορικών τους σπουδών, κυρίως για τη διενέργεια έρευνας στο πλαίσιο της διατριβής τους, οι δημοφιλέστερες χώρες ήταν το Ηνωμένο Βασίλειο (22,6%), η Γερμανία (16,7%) και οι ΗΠΑ (12,1%).

Ο αριθμός των αναγορεύσεων νέων διδακτορών από τα ελληνικά ΑΕΙ κατά την περίοδο 2005-2015 είναι περί τα 2.000 άτομα κατ' έτος. Το

Η εποχή που οι διδακτορικές σπουδές είχαν στόχο την πρωτότυπη ερευνητική εργασία και την προαγωγή της επιστήμης αποτελεί παρελθόν. Πλέον στόχο έχουν την επαγγελματική αποκατάσταση του επιστήμονα.

ΕΚΠΑ και το ΑΠΘ αποτελούν τα πανεπιστήμια στα οποία εκπονήθηκαν οι περισσότερες διδακτορικές διατριβές (28% και 18%, αντίστοιχα). Ακολουθούν το ΕΜΠ και τα Πανεπιστήμια Πατρών, Κρήτης και Θεσσαλίας.

Όπως επισμαίνει η διευθύντρια του ΕΚΤ, δρ Εύη Σαχίνη, «οι κάτοχοι διδακτορικού τίτλου σπουδών αποτελούν την αιχμή στο ανθρώπινο ερευνητικό δυναμικό, με πολύ υψηλό επίπεδο τυπικών και ουσιαστικών προσόντων, δεξιοτήτων και εξειδικευμένων γνώσεων. Ιδιαίτερα σπουδαίοτητα έχουν οι νέοι διδάκτορες οι οποίοι αποφοίτησαν κάθε χρόνο από τα ελληνικά πανεπιστήμια, και οι οποίοι αποτελούν πολύτιμο κεφάλαιο για τη μετάβαση σε μια οικονομία έντασης γνώσης».

Όσον αφορά το φύλο των νέων διδασκόντων, το 2015 καταγράφεται σχεδόν απόλυτη ισοκατανομή ως προς τον αριθμό ανδρών (50,7%) και γυναικών (49,3%). Όσον αφορά την ηλικία, οι περισσότεροι από τους νέους διδάκτορες είναι έως 35 ετών (46,6%), ενώ έπειτα η ηλικιακή ομάδα 35-44 ετών (38,1%).

Σύμφωνα με την ποσοστιαία κατανομή του κύριου επιστημονικού πεδίου της διδακτορικής διατριβής, οι περισσότερες αφορούν την Ιατρική και τις Επιστήμες Υγείας (31,6%), ενώ ακολουθούν οι Φυσικές Επιστήμες (24,3%) και οι Κοινωνικές Επιστήμες (23%). Χαμηλότερα ποσοστά καταλαμβάνουν οι Επιστήμες Μηχανικού και Τεχνολογίας, οι Ανθρωπιστικές Επιστήμες και οι Γεωργικές Επιστήμες.

Αξιοσημείωτο είναι ακόμα ότι βασική πηγή χρηματοδότησης των διδακτορικών σπουδών για το 36,8% των νέων διδασκόντων είναι οι προσωπικές αποταμιεύσεις και η υποστήριξη από την οικογένεια, ενώ για το 28,6% η λήψη υποτροφίας από ελληνικό ίδρυμα. Οι περισσότεροι από τους διδάκτορες χρειάστηκαν 6 έτη για την ολοκλήρωση της διατριβής τους (26,5%).

Παραπλήσια είναι τα ποσοστά εκείνων των διδασκόντων οι οποίοι χρειάστηκαν 4, 5 και 7 έτη για την ολοκλήρωση της διατριβής τους (14,9%, 16,6% και 15,4% αντίστοιχα). ●